

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN HOÀNG HIỂN

**NGHIÊN CỨU KỸ THUẬT NHÂN GIỐNG
MỘT SỐ LOÀI CÂY LÂM SẢN NGOÀI GỖ
CÓ GIÁ TRỊ CAO TẠI VÙNG ĐỆM
VƯỜN QUỐC GIA TAM ĐẢO**

Chuyên ngành: Lâm học

Mã số: 60 62 60

LUẬN VĂN THẠC SỸ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

**Người hướng dẫn khoa học: 1. TS. LÝ VĂN TRỌNG
2. Th.S ĐỖ HOÀNG SƠN**

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa được ai công bố trong bất kỳ một công trình nào khác.

Tác giả

NGUYỄN HOÀNG HIỂN

LỜI CẢM ƠN

Luận văn này được hoàn thành tại Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên theo chương trình đào tạo Cao học Lâm nghiệp khoá 18, giai đoạn 2010 - 2012.

Trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn, tác giả đã nhận được sự quan tâm, giúp đỡ của Ban giám hiệu, Khoa Sau đại học trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên cũng như các đồng chí cán bộ đang làm việc tại vườn quốc gia Tam Đảo. Nhân dịp này tác giả xin chân thành cảm ơn về sự giúp đỡ đó.

Trước hết, tác giả xin bày tỏ lòng cảm ơn chân thành tới TS. Lý Văn Trọng và Th.s Đỗ Hoàng Sơn - người hướng dẫn khoa học, đã trực tiếp hướng dẫn, tận tình giúp đỡ, truyền đạt những kiến thức quý báu và dành những tình cảm tốt đẹp cho tác giả trong suốt thời gian công tác, học tập cũng như trong thời gian thực hiện luận văn.

Cuối cùng tác giả xin chân thành cảm ơn các đồng nghiệp, bạn bè và người thân trong gia đình đã giúp đỡ, động viên tác giả trong suốt thời gian học tập và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2012

Tác giả

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa	
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các bảng	viii
Danh mục các hình.....	ix
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1. TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	3
1.1. Định nghĩa về Lâm sản ngoài gỗ	3
1.2. Thực trạng và vai trò LSNG Việt Nam.....	5
1.2.1. Thực trạng nguồn lâm sản ngoài gỗ ở Việt Nam.....	5
1.2.2. Vai trò của lâm sản ngoài gỗ.....	7
1.3. Các nghiên cứu có liên quan đến LSNG.....	9
1.3.1 Nghiên cứu ở nước ngoài.....	9
1.3.2. Nghiên cứu ở Việt Nam	13
Chương 2. MỤC TIÊU, ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	20
2.1. Mục tiêu.....	20
2.1.1. Mục tiêu chung.....	20
2.1.2. Mục tiêu cụ thể.....	20
2.2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	20
2.2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	20
2.2.2. Phạm vi nghiên cứu.....	20
2.3. Nội dung nghiên cứu	21
2.3.1. Xác định tập đoàn cây LSNG có giá trị kinh tế tại địa bàn nghiên cứu	21
2.3.2. Thực trạng nhân giống, gây trồng cây LSNG có giá trị tại địa bàn nghiên cứu	21

2.3.3. Thử nghiệm nhân giống một số loài cây LSNG đã được lựa chọn trong các mô hình thử nghiệm tại địa bàn nghiên cứu.....	21
2.3.4. Xây dựng hướng dẫn kỹ thuật tạm thời về quá trình nhân giống và phát triển nhân rộng các mô hình trồng cây LSNG cho nông dân tại vùng đệm VQG Tam Đảo	22
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	22
2.4.1. Cách tiếp cận nghiên cứu của đề tài.....	22
2.4.2. Các phương pháp nghiên cứu.....	22
2.4.3. Nghiên cứu thực nghiệm nghiên cứu nhân giống bằng hom.....	23
2.4.4. Nghiên cứu thực nghiệm nghiên cứu nhân giống bằng hạt	30
Chương 3. ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN, KINH TẾ, XÃ HỘI KHU VỰC	
NGHIÊN CỨU.....	35
3.1. Đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế-xã hội của huyện Đại Từ	35
3.1.1. Vị trí địa lý	35
3.1.2. Điều kiện địa hình	35
3.1.3. Điều kiện khí hậu thời tiết.....	36
3.1.4. Về đất đai thổ nhưỡng.....	37
3.1.5. Về tài nguyên - khoáng sản.....	37
3.1.6. Tiềm năng du lịch.....	38
3.1.7. Nguồn nhân lực	38
3.1.8. Tiềm năng kinh tế.....	38
3.1.9. Văn hoá, xã hội	39
3.2. Đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế-xã hội của xã Quân Chu	39
3.2.1. Vị trí địa lý	39
3.2.2. Điều kiện địa hình, sông ngòi, thủy văn	40
3.2.3. Điều kiện khí hậu thời tiết.....	40
3.2.4. Về đất đai thổ nhưỡng.....	40
3.2.5. Về tài nguyên	40
3.2.6. Một số đặc điểm về đời sống kinh tế - xã hội.....	41

3.3. Đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế-xã hội của xã Mỹ Yên	41
3.3.1. Vị trí địa lý	41
3.3.2. Địa hình	42
3.3.3. Đất đai	42
3.3.4. Nguồn nước	42
3.3.5. Khí hậu	42
3.3.6. Dân cư và nguồn lao động	43
3.3.7. Về nông nghiệp	44
3.3.8. Về lâm nghiệp	44
3.3.9. Về tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ.....	44
3.3.10. Về cơ sở hạ tầng.....	45
Chương 4. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	46
4.1. Kết quả khảo sát thực trạng và xu hướng phát triển các loài cây LSNG chính tại vườn quốc gia Tam Đảo.....	46
4.1.1. Nhóm cây thuốc	46
4.1.2. Nhóm măng tre.....	48
4.1.3. Nhóm cây cảnh.....	50
4.1.4. Nhóm cây lấy gỗ đa mục đích và cây ăn quả.....	52
4.1.5. Nhóm cho các sản phẩm sợi.....	53
4.2. Thực trạng phát triển các loài cây LSNG tại vùng đệm vườn quốc gia Tam Đảo	54
4.2.1. Thực trạng gây trồng các loài cây LSNG chủ yếu tại vùng đệm VQG	54
4.2.2. Tình hình khai thác, sử dụng và thị trường tiêu thụ lâm sản ngoài gỗ tại địa bàn nghiên cứu.....	58
4.3. Kết quả nghiên cứu nhân giống một số loài cây LSNG	64
4.3.1. Kết quả nghiên cứu nhân giống cây Ba kích tím	64
4.3.2. Kết quả nghiên cứu giâm hom Hà thủ ô đỏ	73

4.3.3. Kết quả nghiên cứu nhân giống cây Đương quy bằng hạt.....	85
4.3.4. Kết quả nghiên cứu giâm hom cây Thìa canh.....	90
KẾT LUẬN, TỒN TẠI VÀ KHUYẾN NGHỊ	98
1. Kết luận	98
2. Tồn tại	99
3. Khuyến nghị	100
TÀI LIỆU THAM KHẢO	101
Tài liệu tiếng việt.....	101
Tài liệu tiếng anh.....	103

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

AFAP	Australian Foundation of the Peoples of Asia and the Pacific
Bộ NN&PTNT	Bộ nông nghiệp và phát triển nông thôn
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
LSNG	Lâm sản ngoài gỗ
VQG	Vườn quốc gia

DANH MỤC CÁC BẢNG

	<i>Trang</i>
Bảng 4.1: Các loài cây LSNG chủ yếu được gây trồng tại vùng đệm VQG ...	55
Bảng 4.2: Các loài LSNG phân theo công dụng được gây trồng tại vùng đệm VQG Tam Đảo.....	56
Bảng 4.3: Nhu cầu và tiềm năng gây trồng cây thuốc tại vùng đệm VQG Tam Đảo.....	57
Bảng 4.4: Kết quả nghiên cứu về tỷ lệ hom sống của hom Ba Kích ở 10 ngày tuổi và 30 ngày tuổi trong các công thức thí nghiệm.	64
Bảng 4.5: Kết quả về tỷ lệ ra rễ của hom Ba kích tím ở 20 ngày tuổi, 30 ngày tuổi và 40 ngày tuổi.....	67
Bảng 4.6: Tỷ lệ ra rễ của hom Ba Kích sau 2 tháng thí nghiệm	70
Bảng 4.7: Bảng theo dõi tỉ lệ ra rễ của từng mốc thời gian kiểm tra tại đợt thí nghiệm 1	74
Bảng 4.8: Bảng theo dõi tỷ lệ sống và tỷ lệ ra chồi của hom Hà thủ ô đỏ đợt thí nghiệm 1	76
Bảng 4.9: Bảng theo dõi diễn biến tỉ lệ ra rễ của từng mốc thời gian kiểm tra tại đợt thí nghiệm 2.....	79
Bảng 4.10: Bảng theo dõi diễn biến tỷ lệ sống và tỷ lệ ra chồi của hom cây Hà thủ ô đỏ đợt thí nghiệm 2.....	80
Bảng 4.11. Sinh trưởng của cây giống Đương quy 30 ngày tuổi.....	86
Bảng 4.12: Sinh trưởng của cây giống Đương quy 60 ngày tuổi.....	87
Bảng 4.13: Kết quả nghiên cứu ảnh hưởng của tuổi hom đến hiệu quả giâm hom cây Thìa canh.....	90
Bảng 4.14: Kết quả ảnh hưởng của giá thể đến sinh trưởng của hom Thìa canh (150 hom/CT/3 lần lặp lại).....	92
Bảng 4.15: Ảnh hưởng của chế phẩm fitomix và NAA 2000ppm đến khả năng ra rễ Thìa canh (150 hom/CT/3 lần lặp lại)	94

DANH MỤC CÁC HÌNH

	<i>Trang</i>
Hình 4.1: Biểu đồ biểu diễn tỷ lệ hom sống hom Ba Kích ở 10 ngày tuổi và 30 ngày tuổi.....	65
Hình 4.2: Biểu đồ kết quả về tỷ lệ ra rễ của hom Ba kích tím ở 20 ngày tuổi, 30 ngày tuổi và 40 ngày tuổi.....	68
Hình 4.3: Biểu đồ biểu diễn tỉ lệ ra rễ của từng mốc thời gian kiểm tra tại đợt thí nghiệm 1.....	74
Hình 4.4: Biểu đồ thể hiện mối quan hệ tỷ lệ sống trung bình, tỷ lệ nảy chồi trung bình, và sự ra rễ của hom hà thủ ô đỏ.....	77
Hình 4.5: Biểu đồ biểu diễn tỉ lệ ra rễ của từng mốc thời gian kiểm tra tại đợt thí nghiệm 2.....	78
Hình 4.4: Biểu đồ thể hiện mối quan hệ tỷ lệ sống trung bình, tỷ lệ nảy chồi trung bình, và sự ra rễ của hom hà thủ ô đỏ đợt thí nghiệm 2.....	80
Hình 4.5: Một số chỉ tiêu sinh trưởng của đương quy 30 ngày tuổi.....	87
Hình 4.6: Một số chỉ tiêu sinh trưởng của đương quy 2 tháng tuổi.....	88
Hình 4.7: Kết quả nghiên cứu ảnh hưởng của tuổi hom đến hiệu quả giâm hom cây Thìa canh.....	91
Hình 4.8: Biểu đồ biểu diễn mức ảnh hưởng của giá thể đến sinh trưởng của hom Thìa canh.....	93
Hình 4.9: Biểu đồ ảnh hưởng của chất KTST đến khả năng ra rễ Thìa canh.....	95
Hình 4.10: Thí nghiệm nghiên cứu ảnh hưởng của NAA 2000ppm đến khả năng ra rễ Thìa canh.....	95